

HOMILIE MGR. JOHAN BONNY, BISSCHOP VAN ANTWERPEN COENA DOMINI

Onze-Lieve-Vrouwekathedraal Antwerpen Witte Donderdag, 13 april 2017, 20u

Ex. 12, 1-8.11-14 / 1 Kor. 11, 23-26 / Job. 13, 1-15

Broeders en zusters,

Onze ogen zijn vanavond helemaal gericht op Jezus. Hij heeft geen tijd meer te verliezen. Zijn laatste uren zijn ingegaan. Elk woord dat Hij nu spreekt, elk gebaar dat Hij nu verricht, weegt zwaar. Hoe zal Jezus zijn zending voltooien? Uit de lezingen die we hoorden, komen drie woorden naar voren: als een *vriend*, als een *dienaar* en als het *Lam*.

Vooreerst: als een vriend. Johannes schrijft: *'Jezus, die wist dat zijn uur gekomen was om uit deze wereld over te gaan naar de Vader, en die de zijnen in de wereld bemind had, gaf hun een bewijs van zijn liefde tot het uiterste toe'* (Joh. 13, 1). Jezus heeft niets meer te leren over de mensen, zelfs niet over zijn leerlingen. Het kent hun kracht en hun zwakte, hun begeestering en hun aarzeling. Hij weet dat zelfs zijn trouwste bondgenoten Hem binnenkort alleen zullen laten. En toch houdt Hij van hen. Ze zijn vrienden en familie van Hem geworden. Samen met hen wil Hij het paasmaal vieren, rond dezelfde tafel, met hetzelfde brood en met dezelfde beker. Als zijn vriendschap met deze twaalf leerlingen niet zo groot was, dan had Hij er niet aan gehouden dit laatste paasmaal met hen door te brengen. Vroeger had Hij hun al gezegd: *'De grootste liefde die iemand zijn vrienden kan betonen, bestaat hierin dat hij zijn leven voor hen geeft. (...) Vrienden noem ik jullie, omdat Ik alles wat Ik van de Vader heb vernomen, aan jullie heb meegedeeld'* (Joh. 15,13-15). Nu nadert het uur van de *'grootste liefde'*: het uur waarop Hij zijn leven zal geven voor zijn vrienden. Kunnen de leerlingen inschatten hoeveel Jezus van hen houdt? Kunnen wij inschatten hoeveel Jezus van ons houdt? Neen, soms overtreft de liefde elke inschatting. Soms kunnen mensen niet beseffen hoeveel iemand anders van hen houdt. Zo is het op deze avond van Witte Donderdag.

Vervolgens: als een dienaar. Midden het paasmaal dat Hij met zijn vrienden houdt, staat Jezus van tafel op, legt hij zijn bovenkleden af, neemt een linnen doek en omgordt zich ermee, giet water in een wasbekken en begint de voeten van zijn leerlingen te wassen, één voor één. De leerlingen weten niet waar ze het hebben. Dit is duidelijk niet de plaats en het ogenblik voor een dergelijk gebaar. Voeten wassen doe je niet midden de maaltijd, maar vooraleer je aan tafel gaat. Voeten wassen doe je ook niet in de eetkamer, maar in het portaal of de badkamer. Bovendien komt het Jezus niet toe om dat vuile werkje te verrichten. Hij was op dit paasmaal toch hun gastheer, en niet hun knecht of dienaar! Valt Jezus nu uit zijn rol? Geeft Hij het op om zich te gedragen als hun leraar en heer? Neen,

juist nu wil Hij hun tonen wat het betekent om hun leraar en heer te zijn, namelijk door hun dienaar te worden. Ook dat had Hij hun vroeger al gezegd: *'Als iemand de eerste wil zijn, zal hij de laatste van allen zijn en de dienaar van allen'* (Mc. 9,35). Het is de laatste les die Jezus zijn leerlingen geeft, de laatste maar niet de minste les: dat je geen leraar en heer kan zijn, als je geen dienaar wordt. Jezus is er klaar voor: om de weg van de dienaar te gaan, ten einde toe. Binnen enkele uren zullen ze Hem wegleden, veroordelen, geselen en kruisigen. Als een dienaar zal Hij deze last op zich nemen: als dienaar van de Vader en dienaar van de mensen. Het gebaar van Jezus laat de leerlingen niet onberoerd. Dat merken we het best aan Petrus. Want ook zij moeten nu van rol veranderen. Tot vanavond konden zij zich nog voordoen als de leerlingen van een opmerkelijke leraar en heer. Vanaf morgen zijn ze weer de leerlingen van een nederige dienaar. En dat is moeilijker.

Tenslotte: als een Lam. Geen paasmaal zonder paaslam. Dat hoorden we in de eerste lezing uit het boek Exodus: *'Op de tiende van deze maand moet ieder gezin een lam uitkiezen, ieder huis een lam. (...) Het lam moet gaaf zijn, van het mannelijk geslacht en eenjarig. (...) Het moet gegeten worden met ongezuurd brood en bittere kruiden'* (Ex. 12,1-14). Midden op de tafel van het Laatste Avondmaal moet een schaal of schotel gestaan hebben met een bereid lam erin, genoeg voor minstens dertien personen. Toch zeggen de evangelisten niets over dat offerlam of paaslam. De symboliek van hun stilzwijgen is duidelijk. Het echte paaslam ligt niet in een schaal of schotel op tafel. Het bevindt zich tussen de apostelen, in de persoon van Jezus. Geen plaatsvervangend lam, maar Jezus zelf zal de boosheid en de zonden van anderen op zich laden. Als een offerlam zal Hij zijn leven geven, weerloos en schuldeloos. Hij zal zijn mond niet opendoen en zich niet verzetten. De goede herder neemt de plaats in van het offerlam. Zijn bloed aan het kruis zal onze redding zijn. Nog voor het zover is, zegt Jezus tot zijn leerlingen: *'Dit is mijn Lichaam voor u. Blijf dit doen om Mij te gedenken. (...) Deze beker is het nieuwe verbond in mijn Bloed. Doet dit elke keer dat gij hem drinkt tot Mijn gedachtenis'* (1Kor. 11, 23-26). Vanavond vieren we de instelling van de Eucharistie, de maaltijd van het Lam, dat Jezus is. We zullen communiceren onder beide gedaanten van brood en wijn. We bidden dat Jezus' offerdood voor ons een bron van leven en van vreugde mag zijn.

Goede vrienden, wie is Jezus voor ons? We mogen Hem vanavond dankbaar gedenken als onze vriend, als onze dienaar en ons paaslam. Zo heeft Hij op Goede Vrijdag zijn zending voltooid en zo blijft Hij sinds Pasen ons nabij.

Amen.

+ Johan Bonny
Bisschop van Antwerpen